ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК: 334.78:330.342

Л. ШМОРГУН,
д.е.н., професор кафедри менеджменту та економіки, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв,
А. МІДЛЯР,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування,
Вінницький торговельно–економічний інститут Київського національного торговельно–економічного університету

Організаційно–економічна модель управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств соціально–культурного сервісу

У статті автором з'ясовано особливості управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств соціально–культурного сервісу в сучасних умовах. Відзначено, що зовнішньоекономічна діяльність більшості підприємств України має нести системний характер. Наразі вона характеризується нестабільністю, а це значно зменшує конкурентні переваги підприємств на ринку.

Показано вплив зовнішнього середовища на процес менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на рівні організацій. Відзначено також, що здійснення зовнішньоекономічних операцій не може відбуватися без створення відповідних організаційних структур управління.

Запропоновано організаційно–економічну модель управління, в основі якої застосовано системний підхід із визначенням механізмів управління та взаємозв'язків між ними. Дану модель управління зовнішньоекономічною діяльністю подано у вигляді організаційно–функціональних блоків, які послідовно пов'язані між собою. Виокремлено такі організаційно функціональні блоки: блок планування і маркетингу; блок управління виробничо–комерційними операціями; блок управління соціальними, культурними та економічними відмінностями країни; блок управління логістикою зовнішньоекономічних операцій; блок управління зовнішньоекономічними розрахунками; блок управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності та аналізу зовнішніх і внутрішніх факторів; блок аналізу фінансово–економічної ефективності операцій і показників зовнішньоекономічної діяльності; блок інформаційного та правового забезпечення процесу управління зовнішньоекономічної діяльності.

Розкрито зміст і принципи взаємодії блоків системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств соціально–культурного сервісу. Виокремлено такі зовнішні фактори: макроекономічні, політичні, правові, соціальні, виробничо–технічні, соціально–економічні і внутрішньо–організаційні, які покладаються в основу визначення мети і розробки завдань з управління зовнішньоекономічною діяльністю. У відповідності з метою і сформульованими завданнями визначаються методи та принципи управління зовнішньоекономічною діяльністю, на основі яких формується той чи інший механізм управління діяльністю підприємств соціально–культурного сервісу.

Визначено, що запропонована організаційно–економічна модель дозволяє підвищити і оптимізувати процес управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств соціально–культурного сервісу.

Ключові слова: *управління; зовнішньоекономічна діяльність підприємства; підприємства соціально–культурного сервісу; управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства; організаційно–економічний механізм управління діяльністю підприємства; зовнішнє середовище; інновації; інформаційні технології.*

© Л. ШМОРГУН, А. МІДЛЯР, 2016

Л. ШМОРГУН,
д.э.н., профессор кафедры менеджмента и экономики,
Национальная академия руководящих кадров культуры и искусств,
А. МИДЛЯР,
к.е.н., доцент кафедры менеджмента и администрирования,
Винницкий торгово–экономический институт Киевского национального торгово–экономического университета

Организационно–экономическая модель управления внешнеэкономической деятельностью предприятий социально–культурного сервиса

В статье автором выяснены особенности управления внешнеэкономической деятельностью предприятий социально–культурного сервиса в современных условиях. Отмечено, что внешнеэкономическая деятельность большинства предприятий Украины должна иметь системный характер. Теперь она характеризуется нестабильностью, а это значительно уменьшает конкурентные преимущества предприятий на рынке.

Показано влияние внешней среды на процесс менеджмента внешнеэкономической деятельности на уровне организаций. Отмечено, также, что осуществление внешнеэкономических операций не может происходить без создания соответствующих организационных структур управления.

Показано влияние внешней среды на процесс менеджмента внешнеэкономической деятельности на уровне организаций. Отмечено также, что осуществление внешнеэкономических операций не может осуществляться без создания соответствующих организационных структур управления.

Предложена организационно–экономическая модель управления, в основе которой применен системный подход с определением механизмов управления и взаимосвязей между ними. Данная модель управления внешнеэкономической деятельностью подана в виде организационно–функциональных блоков, которые последовательно связаны между собой. Выделены следующие организационно–функциональные блоки: блок планирования и маркетинга; блок управления производственно–коммерческими операциями; блок управления социальными, культурными и экономическими отличиями страны; блок управления логистикой внешнеэкономических операций; блок управления внешнеэкономическими расчетами; блок управления рисками внешнеэкономической деятельности и анализа внешних и внутренних факторов; блок анализа финансово–экономической эффективности операций и показателей внешнеэкономической деятельности; блок информационного и правового обеспечения процесса управления внешнеэкономической деятельности.

Раскрыто содержание и принципы взаимодействия блоков системы управления внешнеэкономической деятельностью предприятий социально–культурного сервиса. Выделены следующие внешние факторы: макроэкономические, политические, правовые, социальные, производственно–технические, социально–экономические и внутренне–организационные, которые возлагаются в основу определения цели и разработки заданий из управления внешнеэкономической деятельностью. В соответствии с целью и сформулированными задачами определяются методы и принципы управления внешнеэкономической деятельностью, на основе которых формируется тот или иной механизм управления деятельностью предприятий социально–культурного сервиса.

Определено, что предложенная организационно–экономическая модель позволяет повысить и оптимизировать процесс управления внешнеэкономической деятельностью предприятий социально–культурного сервиса.

Ключевые слова: *управление; внешнеэкономическая деятельность предприятия; предприятия социально–культурного сервиса; управление внешнеэкономической деятельностью предприятия; организационно–экономический механизм управления деятельностью предприятия; внешняя среда; инновации; информационные технологии.*

L. SHMORGUN,
doctor of Economic Sciences, professor, professor of sub–faculty of management and economics
National Academy of Supervisory Frame of Culture and Arts
A. MIDLIAR,
PhD in Economics, associate professor department of management and administration
Vinnytsia Trade and Economic Institute of Kyiv National Trade and Economic University

Organizational economic management model of foreign economic activities of enterprises of social and cultural service

The article discusses specific features of the management of the international economic activity of enterprises of social and cultural service in modern conditions. It was noted that foreign economic activity of majority of enterprises in Ukraine has to be systematic. Now it is unstable and it greatly reduces enterprises' competitive advantages in the market.

The author states the influence of the environment on the process of management of foreign economic activity at the level of organizations. It was also noted that the implementation of foreign trade operations cannot be carried out without creating appropriate organizational structures of management.

Proposes the organizational–economic model of management which is based on a systematic approach. It defines control mechanisms and the relationships between them. This model of the foreign economic activity is proposed in the form of organizational–functional units, which are sequentially linked. There are several organizational functional units that are pointed out in the model, namely: unit of planning and marketing; unit of production and commercial transactions management; unit

of management of social, cultural and economic differences within the country; unit of logistics management; unit of foreign payments processing management; unit of risk management in foreign economic activity and analysis of internal and external factors; unit of analysis of the financial–economic efficiency and analysis of indicators of foreign economic activity; and unit of informational and legal support of the foreign economic activity.

Was revealed the organizational–economic model of the foreign economic activity of the enterprise of social and cultural service is based on the unit–scheme management model. In the proposed system of foreign trade activities management author also describes the essential functions of units and principles of the interaction between them. Some external factors that define goals and objectives of foreign economic activities management are presented. Those factors are: macroeconomic, political, legal, social, industrial; social economic, and internal organizational factors. According to the goals and objectives set forth, the appropriate methods and principles of foreign economic activity management are selected. Those methods and principles are the base which forms particular mechanisms of foreign economic activities management of the enterprise of social and cultural service.

It has been determined that the proposed organizational–economic model can improve and optimize the process of foreign trade activities management at the enterprise of social and cultural service.

Keywords: *management; foreign trade enterprises; enterprises of social and cultural service; organizational management system of international management company; organizational and economic mechanism of management of the company; external environment; innovation; information technologies.*

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси міжнародної економіки, зміна стратегій управління підприємствами, еволюція капіталу в сучасній фінансовій системі зумовлюють необхідність розробки сучасної системи управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) підприємств соціально–культурного сервісу в умовах ризику та невизначеності зовнішнього середовища. Підписання угоди про асоціацію з ЄС ставить ще більші вимоги до вдосконалення системи управління ЗЕД.

У сучасних умовах господарюючий суб'єкт економіки має в повній мірі враховувати зовнішні умови, в яких йому доводиться функціонувати, намагаючись підвищувати власну конкурентоспроможність на міжнародних ринках, що можливо лише при застосуванні систем управління, орієнтованих на міжнародні вимоги якості, інноваційності.

Зовнішньоекономічна діяльність більшості підприємств країни має несистемний характер, відзначається нестабільністю та фрагментарністю, що значно зменшує їх конкурентні переваги на ринку. Досить мало наукових розробок у галузі управління зовнішньоекономічною діяльністю, які б охоплювали всі етапи процесу зовнішньоекономічних операцій, що призводить до зниження ефективності функціонування підприємств соціально–культурного сервісу. Це вимагає нових підходів щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств та розробки відповідних механізмів її реалізації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання теорії та практики управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств було висвітлено в наукових працях таких дослідників, як В. Барановська [1], І. Гладій [2], Г. Дурицька [3], К. Золотих [4], М. Карпенко та О. Захарченко [5], О. Кисельова [6], В. Онищенко та А. Яценко [7], Л. Рябенко та Б. Любич [8], І. Смірнова [9], В. Черновалова [10] та ін. Дослідженням аспектів реалізації функцій маркетингу та менеджменту в діяльності підприємств соціально–культурного сервісу і туризму займалися вчені А. Лобигін [11], В. Сідоров [11], Б. Ейдельман [11], А. Нуртдінов [11] та ін. Значний внесок у розвиток основ міжнародного бізнесу та принципів діяльності фірм за кордоном зробили зарубіжні вчені А. Віллямс та Дж. Гелбрейт [12], М. Портер [13] та ін.

Науковець В. Барановська досліджує еволюцію управління вітчизняною зовнішньоторговельною діяльністю від зникнення Російської імперії донині [1], виокремлюючи наявну проблематику в досліджуваному питанні. Дослідник К. Золотих сформував систему факторів економічної ефективності ЗЕД підприємства [4], а також проаналізував специфічні риси управління цією діяльністю на різних соціально–історичних етапах. Незважаючи на те що питанням зовнішньоекономічної діяльності та її управлінню приділено певну увагу в науковій літературі, рівень дослідження не повною мірою відповідає потребам зовнішньоекономічної діяльності підприємств, що постійно розвивається. А тому актуальною є розробка інформаційних підходів щодо підвищення ефективності механізму управління ЗЕД підприємства.

Виходячи з певного дисонансу публікацій вітчизняних науковців результатам зарубіжних досліджень виникає об'єктивна необхідність обґрунтування суті організаційно–економічних моделей управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства та виявлення впливу зовнішнього середовища на процес удосконалення управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємств соціально–культурного сервісу.

Метою статті є визначення особливостей управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств соціально–культурного сервісу та удосконалення методичних рекомендацій щодо формування ефективної організаційно–економічної моделі управління зовнішньоекономічною діяльністю. Досягнення вказаної мети передбачає вирішення таких завдань:

– обґрунтувати сутність ЗЕД підприємств соціально–культурного сервісу в сучасних реаліях;

– виявити фактори, що впливають на організаційну систему управління ЗЕД;

– запропонувати модель управління ЗЕД у вигляді організаційно–функціональних блоків, що дозволить здійснювати ефективне функціональне управління.

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши ЗЕД підприємств соціально–культурного сервісу, було встановлено, що така діяльність відрізняється за показниками обсягів ресурсів, що використовуються в зовнішньоторговельних операціях, а також за співвідношенням коштів, витрачених всередині країни та за її межами. Така діяльність не може здійснюватися самостійно. А тому для виконання функцій, пов'язаних із нею, створюється відповідна організаційна система управління, на яку впливають багато факторів, серед яких:

– масштаби ЗЕД. За незначної кількості зовнішньоекономічних операцій та номенклатури не доцільно створювати спеціальні структурні підрозділи, а за великої кількості – підприємство може перетворюватися у міжнародне з власними відділеннями та представництвами в інших країнах;

– витрати, які пов'язані з виробництвом за кордоном або зі збутом продукції на зовнішніх ринках. За малих обсягів виробництва дешевше використовувати послуги сторонньої фірми, що займається міжнародним бізнесом. При зростанні кількості міжнародних операцій менш вартісним варіантом стає здійснення ЗЕД самостійно;

– складність продукції (якщо підприємство розробляє досить складну технологію виготовлення продукції, то збільшується ймовірність створення власного представництва в іншій країні) та досвід;

– контроль над гнучкістю бізнесу, прибутками й поведінкою в конкурентному середовищі;

– економічна свобода (заміщення окремих форм діяльності, визначення ставок податків, розміру коштів, що повертаються, вимог щодо дотримання правил антимонопольного законодавства, створення умов, за яких активи, що є приватною власністю, стають доступними для інших) та конкуренція;

– ризики;

– методи виходу на зовнішні ринки – через власне підприємство (прямий метод) або за допомогою посередників (непрямий метод) [2; 3; 6].

Для вдосконалення управління ЗЕД підприємств соціально–культурного сервісу пропонується побудувати її організаційно–економічну модель управління. В її основі доцільно використовувати системний підхід із визначенням компонентів механізму управління та взаємозв'язків між ними. Проаналізувавши зміст та роль ЗЕД у системі управління підприємством, встановлено, що така система управління ЗЕД, з одного боку, є підсистемою, а з іншого – складається з окремих елементів (цілі, методи та об'єкти управління).

З урахуванням механізму та основних факторів, що впливають на зовнішньоекономічну діяльність підприємств соціально–культурного сервісу, пропонуємо модель управління ЗЕД у вигляді організаційно–функціональних блоків, які пов'язані між собою в послідовності, що визначають порядок здійснення ефективного функціонального управління (рис. 1). Розглянемо детальніше кожен з блоків, наведених на рис. 1.

І блок. Організаційно–функціональний блок планування й маркетингу ЗЕД реалізує такі основні функції:

1) розробка зовнішньоекономічної політики й стратегії управління ЗЕД підприємства;

2) формування маркетингових прогнозів щодо ціни на продукцію, матеріали, кон'юнктури ринку для здійснення оцінки можливостей купівлі–збуту продукції; планування шляхів реалізації продукції на збут з урахуванням спрогнозованих цін, планування закупівель матеріалів, обладнання та запчастин;

3) планування витрат, пов'язаних зі здійсненням зовнішньоекономічних операцій.

У результаті реалізації функцій організаційно–функціонального блоку здійснюється прогноз цін, планів закупівель за різними напрямками, які є вхідними даними для розрахунку економічних показників і фінансового результату в рамках бюджету ЗЕД.

ІІ блок. Організаційно–функціональний блок управління виробничо–комерційними операціями ЗЕД. У даному блоці здійснюються такі функції:

1) організація та проведення зовнішньоекономічних операцій (пошук покупця і постачальника, укладання контрактів, підготовка товарно–супровідних документів, забезпечення проходження митних процедур);

2) сертифікація товарів;

3) відстеження руху товарів, формування фактичних звітів про рух товару;

4) організація обліку зовнішньоекономічних операцій.

ІІІ блок. Організаційно–функціональний блок управління соціальними, культурними та економічними національними відмінностями. Цей блок відповідає за реалізацію функцій міжнародного менеджменту під час здійснення управління підприємством, що має виробничі, збутові та представницькі структури в зарубіжних країнах. Особливістю міжнародного менеджменту є поєднання глобального підходу до бізнесу з необхідністю його адаптації до умов зарубіжних країн. Зазначений блок здійснює аналіз та оцінку можливостей і обмежень, пов'язаних з культурними, економічними та соціальними відмінностями різних країн, формуючи при цьому відповідні структури управління інтегрованою бізнес–системою.

VІ блок. Організаційно–функціональний блок управління логістикою зовнішньоекономічних операцій. Необхідно зазначити, що логістика – це мистецтво планування, контролю та управління комплексом усіх видів діяльності підприємства та його підрозділів, що пов'язані з матеріальними ресурсами.

V блок. Організаційно–функціональний блок управління зовнішньоекономічними розрахунками здійснює:

1) організацію розрахунків між контрагентами в зовнішньоекономічній діяльності;

2) формування валютно–фінансових умов зовнішньоекономічних контрактів з урахуванням стану світової валютної системи, поточної позиції підприємства на ринку, умов реалізації продукції на світовому ринку, фінансового стану і ділової активності фірми контрагента, перспективи розвитку відносин з контрагентом;

3) вибір найбільш оптимальної форми розрахунків з урахуванням мінімізації ризику неплатежу;

4) оформлення та підготовка платіжних документів для подання в банк, організація роботи з банком, забезпечення надходження валютної виручки, забезпечення системи облік–розрахунків.

VІ блок. Організаційно–функціональний блок управління ризиками ЗЕД та аналізу зовнішніх і внутрішніх факторів. У даному блоці аналізуються види ризиків, що виникають при ЗЕД, створюється відповідна система моніторингу, аналізу та оцінки ризиків, здійснюється їх ранжування і визначається значимість впливу на ЗЕД, формується політика управління ризиками, тактика і стратегія їх подолання, розробляються процедури управління ризиками.

VІІ блок. Організаційно–функціональний блок аналізу фінансово–економічної ефективності операцій, показників ЗЕД. Цей блок здійснює розрахунок фінансово–економічних показників, що характеризують ефективність ЗЕД підприємства, основними з яких є чистий прибуток від зовнішньоекономічних операцій, оборотність запасів і дебіторська заборгованість.

Рисунок 1. Організаційно–економічна модель управління ЗЕД підприємств соціально–культурного сервісу
Джерело: власна розробка авторів.

Здійснюється аналіз даних показників, формується база для відстеження динаміки показників, розробляється відповідна система моніторингу результатів управління ЗЕД.

VIII блок. Організаційно–функціональний блок інформаційного та правового забезпечення процесу управління ЗЕД виконує такі функції:

1) інформаційне забезпечення системи управління ЗЕД підприємства;

2) створення баз даних з операцій та показників ЗЕД;

3) здійснення управлінського обліку, забезпечення інформацією та її обміном між підрозділами підприємств соціально–культурного сервісу, що беруть участь у ЗЕД;

4) організація правового забезпечення ЗЕД, вирішення правових питань.

Взаємозв'язок організаційно–функціональних блоків забезпечує здійснення ЗЕД через поетапну реалізацію функцій і надходження інформації в організаційно–функціональний блок інформаційно–правового забезпечення, який обмінюється даними з блоком аналізу фінансово–економічної ефективності операцій. Результати розрахунку основних показників накопичуються в інформаційно–правовому блоці, а потім використовуються як дані для функціонального блоку планування й маркетингу та інших блоків, що дозволяє підвищити ефективність ЗЕД та якість прийняття управлінських рішень.

Таким чином використання системного підходу щодо управління ЗЕД дозволяє виділити окремі підсистеми й досліджувати об'єкт як комплекс взаємопов'язаних підсистем з певними внутрішніми та зовнішніми зв'язками.

Сучасний рівень розвитку інформаційних та комп'ютерних технологій сприяє значному застосуванню інформаційних систем управління сферами діяльності підприємств, дозволяє здійснювати побудову імітаційних моделей, що формують розрахунок і прогнози функціонування та розвитку діяльності підприємства залежно від заданих параметрів внутрішнього й зовнішнього середовища. В основі моделі у спрощеному вигляді, як правило, закладається алгоритмічна блок–схема, яка містить взаємопов'язані окремі блоки.

Розглянемо побудову організаційно–економічної моделі управління ЗЕД підприємств соціально–культурного сервісу, запропонувавши блок–схему моделі управління (рис. 2). Для цього виділимо окремі блоки системи управління ЗЕД, визначимо їх специфічні властивості, взаємозв'язки елементів управління ЗЕД, а також зовнішні та внутрішні фактори впливу на реалізацію процесу управління ЗЕД.

Наведена блок–схема на рис. 2, з одного боку, відображає в цілому систему управління, включаючи методи та механізми управління ЗЕД, з іншого боку, визначає систему та інструменти прогнозування й оцінок результатів ЗЕД. Кожен з блоків наведеної схеми взаємопов'язаний один з одним, оскільки інформаційний результат кожного блоку є вхідними даними для іншого. Детальніше розглянемо зміст і взаємодію блоків.

На управління ЗЕД впливають зовнішні і внутрішні чинники, під дією яких система змінюється та розвивається. Інформація про дані фактори міститься в першому і другому блоках. Групами зовнішніх факторів є:

1) макроекономічні: зміна кон'юнктури на внутрішньому та світовому ринках, динаміка платоспроможного попиту, державне регулювання, зростання індексу цін на надання послуг, коливання курсу валют, зміна транспортних тарифів, митних зборів, збільшення іноземних інвестицій і розвиток спільної діяльності;

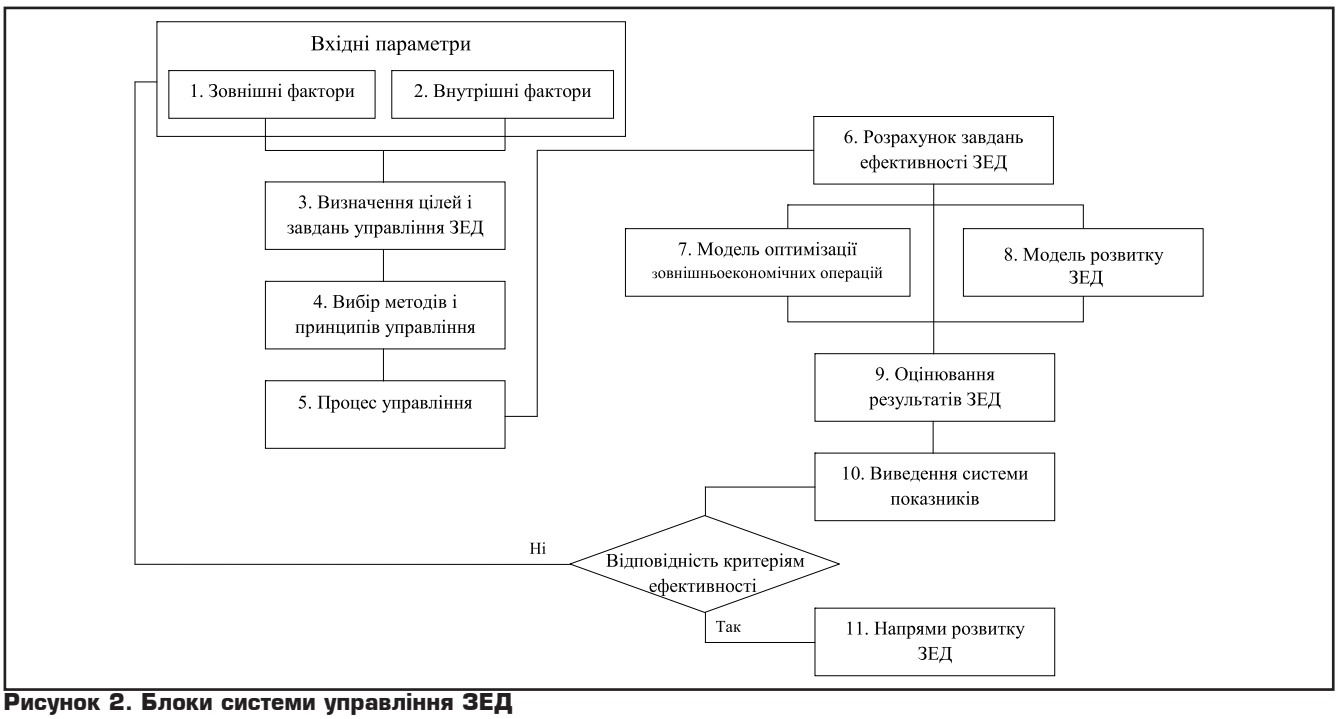

Рисунок 2. Блоки системи управління ЗЕД
Джерело: власна розробка авторів.

2) політичні: введення обмежень на ввезення та вивіз товарів, ембарго, воєнні дії;

3) правові: зміна законодавства в галузі ЗЕД, умов валютного і митного регулювання, податкового законодавства;

4) соціальні: зміна демографічної ситуації всередині країни і за кордоном, вплив моральних і релігійних норм на спосіб життя.

Внутрішніми факторами є:

1) організаційні чинники, що визначають рівень організації виробничо–комерційної діяльності, праці та управління, вид організаційно–правової форми і умови організації підрозділів, що займаються ЗЕД;

2) виробничо–технічні фактори: рівень розвитку виробництва, техніки і технологій, впровадження нових технологій, комп'ютеризація зовнішньоекономічних операцій та автоматизація виробництва;

3) соціально–економічні фактори, пов'язані з кваліфікацією і професійною підготовкою співробітників з питань ЗЕД, якісним складом співробітників, умовами праці, системою матеріального стимулювання праці.

Цілі і розробка завдань з управління ЗЕД визначаються з урахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів, відображених у блоці 3. Відповідно до них визначаються методи і принципи управління ЗЕД, на основі яких формується механізм управління ЗЕД.

В основному блоці моделі управління ЗЕД здійснюється розрахунок ефективності ЗЕД підприємства. Для виконання даного розрахунку може використовуватися модель оптимізаційного планування, що враховує особливості зовнішніх і внутрішніх факторів, відповідних взаємозв'язків і зовнішньоекономічних операцій досліджуваного підприємства. Дана модель, виходячи з мети зовнішньоекономічних операцій підприємства, вирішує основні завдання: ефективність закупівлі різних видів сировини і відповідного устаткування, прогнозування динаміки фінансових і економічних показників на середньостроковий і довгостроковий періоди з визначенням пріоритетів розвитку ЗЕД.

За модель оптимізації було обрано поетапний облік параметрів свободи рішень і неформалізований перехід від одного етапу процесу прийняття рішення до іншого. Основним критерієм оптимальності є максимізація доходу або мінімізація загальних витрат на функціонування й розвиток підприємства. Поетапне вирішення в запропонованій моделі відповідає послідовності попередніх розробок; кількість етапів і набір операцій визначаються метою завдання і тривалістю розглянутого періоду.

Основні етапи:

1 етап: визначення основних параметрів окремого елементу, який бере участь у ЗЕД (потреби ресурсу та їх джерела, масштаби об'єкта, темпи розвитку);

2 етап: визначення схеми розміщення виробництва, розташування їх у просторі, взаємозв'язок з транспортними схемами.

Таким чином однією з основних моделей для розрахунку ефективності зовнішньоекономічних операцій є визначення підприємством можливих способів закупівлі сировини та обсягів збуту готової продукції, виходячи з обмеженості власних ресурсів, доцільності їх використання з урахуванням розробленого критерію максимізації доходу та просторової організації виробництва і транспортних умов. Порядок планування та моделювання ефективності ЗЕД має відповідати організаційній структурі підприємства. Функції планування ЗЕД мають виконуватися на всіх підрозділах по вертикальній ієрархії і в горизонтальній процесній побудові організаційної структури.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки:

1. Обґрунтовано сутність ЗЕД підприємств соціально–культурного сервісу в сучасних реаліях та виявлено, що вона носить несистемний характер.

2. Встановлено фактори, що впливають на організаційну систему управління ЗЕД (макроекономічні, політичні, правові, соціальні, виробничо–технічні, соціально–економічні і внутрішньо–організаційні), які закладаються в основу визначення мети і розробки завдань з управління ЗЕД.

3. Запропоновано організаційно–економічну модель управління ЗЕД у вигляді восьми організаційно–функціональних блоків, застосування якої дозволить здійснювати ефективне функціональне управління підприємствами соціально–культурного сервісу.

Перспективою подальших досліджень є оптимізація функціонування організаційно–економічної моделі управління за допомогою сучасних новітніх програмних продуктів.

Conclusions and perspectives for further research

The study led to the following conclusions:

1. Substantiated the nature of the foreign economic activities of enterprises socio–cultural service in the current situation and identified that it piecemeal.

2. The factors influencing the organizational system of management of foreign economic activity (macroeconomic, political, legal, social, technological, socio–economic and intra–organizational), which laid the basis for defining goals and formulating objectives for management of foreign economic activity.

3. An organizational–economic model of management of foreign economic activity in the form of 8 organizational and functional units, the application of which would allow effective functional management of enterprises socio–cultural service.

The prospect of further studies is to optimize the functioning of a business management model by using the latest modern software products.

Список використаної літератури

1. Барановська В.М. Етапи розвитку управління вітчизняною зовнішньоторговельною діяльністю / В.М. Барановська // Економіка & держава. – 2011. – №4. – С. 8–13.

2. Гладій І. Новий рівень розвитку суперечностей глобалізованого ринку / І. Гладій // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2013. – №81. – С. 186–192.

3. Дурицька Г. Формування стратегії ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Г. Дурицька // Регіональна економіка. – 2011. – №4. – С. 250–254.

4. Золотих К.С. Формування системи факторів економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / К.С. Золотих // Управління розвитком. – 2012. – №14 (135). – С. 117–120.

5. Карпенко М.О. Удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві / М.О. Карпенко, О.В. Захарченко // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури (економічні науки). – 2012. – №26. – С. 45–51.

6. Кисельова О.М. Структурні особливості зовнішньоекономічної діяльності України / О.М. Кисельова // Економіка і прогнозування. – 2012. – №4. – С. 93–101.

7. Онищенко В.П. Ефективність зовнішньоекономічного сектору України на шляху євроінтеграції / В.П. Онищенко, А.Б. Яценко // Соціально–економічні проблеми сучасності та концепція сталого. – 2014. – С. 18–25.

8. Рябенко Л.І. Об'єктно–орієнтоване управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / Л.І. Рябенко, Б.Б. Любич // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2013. – С. 190–195.

9. Смирнова И.А. Основные факторы эффективности внешнеторговой деятельности предприятий / И.А. Смирнова // Вестник СГСЭУ. – 2011. – №13 (2). – С. 67–70.

10. Черновалова В.О. Організаційно–економічний механізм підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства в сучасних умовах / В.О. Черновалова // Управління розвитком. – 2012. – №3. – С. 24–25.

11. Лобыгин А.Н. Географические аспекты реализации функций маркетинга и менеджмента в деятельности организаций социально–культурного сервиса и туризма / Лобыгин А.Н., Сидоров В.П., Эйдельман Б.М., Нуртдинов А.Р. // Вестник удмуртського университета. – 2013. – Вып. 3. – С. 131–137.

12. Galbraith J.K. The Essential Galbraith / J.K. Galbraith, A.D. Williams. – Selected and edited by A. D. Williams. – Boston: Houghton Mifflin, 2001. – 329 p.

13. Porter M.E. The Five Competitive Forces That Shape Strategy / M.E. Porter // Harvard Business Review. – 2008. – January. – P. 79–93.

References

1. Baranovska, V. M. (2011), «Stages of development of domestic foreign trade management», Ekonomika i derzhava, vol. 4, pp. 8–13.

2. Hladiy, I. (2013), «New Level of contradictions globalized market», Visnyk Ternopil's'koi akademii narodnoho hospodarstva, vol. 81, pp. 186–192.

3. Durytska, G. (2011), «Formation of effective strategy of foreign economic activity of enterprises», Rehional'na ekonomika, vol. 4, pp. 250–254.

4. Zolotikh, K. S (2012), «Formation of factors of economic efficiency International Business», Upravlinnia rozvytkom, vol. 14 (135), pp. 117–120.

5. Karpenko, M. O. and Zakharchenko, A. V. (2012), «Improving the organization of foreign trade activities in the enterprise», Problemy pidvyschennia efektyvnosti infrastruktury (ekonomichni nauky), vol. 26, pp. 45–51.

6. Kysel'ova, O. M. (2012), «Structural features of foreign economic activity Ukraine», Ekonomica i prohnozuvannia, vol. 4, pp. 93–101.

7. Onyschenko, V. P., Yatsenko, A. B. (2014), «The effectiveness of foreign economic sector of Ukraine towards European integration», Sotsial'no–ekonomichni problemy suchasnosti ta kontseptsiia staloho, pp.18–25.

8. Riabenko, L. I. and Liubych, B. B. (2013), «Object–oriented management of foreign economic activity of the enterprise», Menedzhment ta pidpryiemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku, pp.190–195, Lviv, Ukraine.

9. Smirnova, I. A. (2011), «The main factors of efficiency of foreign trade activities of the enterprises», Vesnik SGSJeU, vol. 13(2), pp. 67–70.

10. Chernovalova, V. O. (2012), «Organizational–economic mechanism of increase of efficiency of foreign enterprises in modern conditions», Upravlinnia rozvytkom, vol. 3, pp. 24–25.

11. Lobygin, A. N. and Sidorov, V. P. and Jejdel'man, B. M. and Nurtdinov, A. R. (2013), «Geographical aspects of the implementation of the functions of marketing and management in business organizations socio–cultural service and tourism», Vestnik udmurts'kogo universiteta, vol. 3. pp. 131–137.

12. Galbraith, J. K., and Williams, A. D. (2001), «The Essential Galbraith», Selected and edited by A. D. Williams, Houghton Mifflin, Boston, USA.

13. Porter, M. E. (2008), «The five competitive forces that shape strategy», Business Review, Harvard, vol. January, pp. 79–93.